

Висновки. Таким чином, вважаємо спроби дистанційного навчання з дисципліни «Іноземна мова» може допомогти майбутнім студентам підготуватися до освітніх програм університету і надалі вивчати мову більш успішно. Адже саме мовна підготовка в системі вищої професійної освіти повинна забезпечувати розвиток у студентів здібностей, що дозволяють використовувати іноземну мову як інструмент спілкування в діалозі культур сучасного світу [2; 795]. Вважаємо, чим вище рівень знань іноземної мови, тим більш конкурентоспроможна людина в своїй сфері діяльності. Таким чином, завдяки сучасним інформаційним технологіям, ЗВО зможе зробити своїх випускників затребуваними і успішними в світовому співтоваристві.

Список використаних джерел:

1. Дистанционное образование // [Электронный ресурс] [URL:https://ru.wikipedia.org/wiki/Дистанционное_обучение](https://ru.wikipedia.org/wiki/Дистанционное_обучение).
2. Краснова Т. И. Информатизация образования как способ повышения конкурентоспособности вуза // Молодой ученый. — 2015. — № 7. — С. 793–795.
3. Маркова Н. А. Развитие самостоятельности в процессе обучения иностранному языку в неязыковом вузе. // Молодой ученый. — 2015. — № 5. — С. 493–496.

Юлія Коробова,

кандидат педагогічних наук,

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка,
м. Суми, Україна

ОСОБЛИВОСТІ АВТОНОМІЇ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Ключові слова: дистанційне навчання, система Moodle, автономія студентів, майбутні вчителі іноземної мови.

Постановка проблеми, основні дослідницькі питання. Досвід практичної роботи викладачів ЗВО в системі Moodle під час карантину у другому семестрі 2019-2020 навчального року показав, що використання сучасних технологій у нових умовах потребує нового погляду на практику дистанційного навчання (ДН), зокрема навчання майбутніх учителів іноземної мови (ІМ). Участь академічної спільноти у ДН поза межами університетських аудиторій додала суперечливих характеристик до поняття автономії студентів в освітньому процесі. Виявилось протиріччя між попереднім загальним прийняттям безмежних можливостей і безсумнівних переваг ДН в епоху глобалізації і висновками, отриманими після роботи викладачів он-лайн.

У традиційних теоріях ДН, які підкреслюють, що воно є фундаментально відмінним від інших форм навчання [1], зазначено його основні принципи: відокремлення викладача і студента, вплив навчального закладу, використання медіа, щоб об'єднати викладача і студента, можливості для двостороннього зв'язку і практики індивідуального навчання. Аналіз теорій ДН, проведений Б. І. Шуневичем, доводить, що незалежність і автономія студента визначаються як одна із переваг ДН [1]. Р. Делінг (*теорія незалежності і автономії*) зводить до мінімуму роль викладача та навчального

закладу і наголошує на автономії й незалежності студента. Таке ставлення пояснюється автором тим, що студентами дистанційних програм навчання переважно є дорослі люди. Для Ч. Ведемейєра (*теорія незалежного вивчення*) сутністю ДН є також незалежність студента, що відображається в наданні ним переваги терміну «незалежне навчання» для дистанційної освіти на рівні коледжу чи університету. Майкл Мур (*теорія незалежного вивчення*) розглядає дві змінні у навчальних програмах: величина автономії студента і дистанція між викладачем і студентом. У ДН існує відстань між викладачем і студентом, тому студент мусить взяти на себе відповідальність за самостійне проведення програми навчання. Автономному студентові потрібна незначна допомога викладача, який може бути для нього більше респондентом, аніж керівником. Отто Петерс (*теорія індустріалізації викладання*) пропонує нову термінологію для аналізу ДН, порівнюючи його з промисловим виробництвом товарів: раціоналізація; поділ праці; механізація; лінія складання; масове виробництво; підготовча робота; планування; організація та ін. Автор теорії наголошує, що функція академічного викладання на відстані значно змінилася у відношенні до функції викладачів при традиційному навчанні.

Однак, нав'язування освіти логіки фабричного виробництва – це те саме, що нав'язування цієї логіки будь-якій формі роботи: творче вираження перетворюється на нудну, одноманітну працю. Традиційні класи мають у собі цінність, яка втрачається в середовищах ДН, оскільки необхідною передумовою осмисленого навчання є живе партнерство між студентом і викладачем [2]. На сучасному етапі зміни, пов'язані з новою організацією навчання, потребують більш ретельного дослідження основних переваг та недоліків ДН.

Методи дослідження. Метою дослідження є аналіз переваг та недоліків використання системи Moodle для навчання іноземної мови студентів ЗВО. Увага зосереджена на особливостях автономії студентів в умовах дистанційного навчання. Для проведеного дослідження було використано теоретичні методи аналізу, узагальнення, порівняння, інтерпретації.

Висновки. З точки зору навчання ІМ однією з переваг використання інформаційних технологій дослідники вважають відкритість та доступність освітніх он-лайн ресурсів, що створює передумови до розвитку масового глобального цифрового середовища для освіти та самоосвіти [3]. Результати аналізу особливостей асинхронної самостійної роботи з ІМ майбутніх учителів у середовищі Moodle, яка визначається як суб'єктний вид навчально-пізнавальної та практичної діяльності майбутніх фахівців, спрямованої на вирішення системи навчальних завдань в процесі розподіленої в часі інтерактивної взаємодії з розвиваючими елементами електронного навчального середовища Moodle [4], свідчать про переваги ДН у порівнянні із традиційними методами навчання, а саме: полегшено доступ до інформації; надано можливості варіативності навчальної діяльності, її індивідуалізації та диференціації, тобто студент сам визначає своє місце навчання в залежності від власних уподобань, має можливість організувати власний графік навчання, встановлювати свій індивідуальний темп навчання; відбувається поліпшення рівня продуктивності студентів [5]. Проте, варто дослідити, яким чином інноваційний потенціал Moodle-орієнтованої дидактичної моделі розвитку загальних та фахових компетентностей впливає на процес навчання і формування особистості майбутніх учителів ІМ.

Основними недоліками автономії студентів в умовах ДН майбутніх учителів ІМ є такі аспекти проблеми відсутності живого спілкування [5]:

1) відсутнє взаємне спілкування у форматі студент-викладач (принцип асинхронного методу вивчення матеріалу не дає можливості студенту активно вести дискусію з викладачем); 2) відсутнє взаємне спілкування у форматі студент-студент (призводить до соціальної ізоляції студента, що впливає на рівень мотивації здобувача освіти); 3) студенти ризикують втратити необхідні навички комунікації з людьми, що може негативно відобразитися на їхній подальшій професійній кар'єрі; 4) відсутність індивідуалізації навчання (ДН не є ідеальним варіантом для кожного окремо взятого індивідуума, оскільки важливо враховувати при виборі такого типу освіти особистісні риси характеру (нерішучість), проблеми з мотивацією, потребу в особистій увазі). Ці недоліки ДН можуть негативно впливати на ефективність формування здатності вчителя ІМ до адаптації та роботи в команді.

Більш того, під час ДН відсутність потреби виконувати певні дії (конспектування лекцій, записування текстів будь-якої складності, виокремлення головної думки, формулювання власних суджень) може призводити до зниження когнітивних здібностей здобувачів освіти та уповільнення їх особистісного розвитку [3]. Відповідно, це негативно впливає на здатність ефективно формувати комунікативну стратегію іноземною мовою, використовувати чотири види мовленнєвої діяльності, застосовувати знання, вміння й навички в галузі теорії на практиці, оперативно й доцільно включатись у мовленнєву взаємодію, передбачати результати педагогічного мовлення.

Отже, необхідно усвідомлювати недоліки ДН, вдосконалювати методи роботи і зв'язку між студентами та викладачами, шукати можливості підвищення якості цього виду навчання. Зауважимо, що для навчання ІМ варто використовувати змішані системи навчання (*blended learning*), які поєднують традиційні методи навчання із застосуванням інформаційних і комунікаційних технологій [6]. Таким чином, досвід практичної роботи викладачів в умовах ДН сприяє прискоренню розвитку університетської он-лайн освіти в Україні та пошуку нових можливостей для підвищення якості підготовки майбутніх учителів ІМ.

Список використаних джерел:

1. Шуневич, Б.І. (2011). Порівняльний аналіз ранніх зарубіжних теорій дистанційного навчання. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і Психологія*, 2 (2), 105-108.
2. Lossin, R. H., & Battle, A. (2020). Resisting Distance Learning. *Boston Review*. Здобуто з: <http://bostonreview.net/forum/higher-education-age-coronavirus/r-h-lossin-andy-battle-resisting-distance-learning>
3. Карпова, В.Н., & Гнаповская, Л.В. (2016). Глобализация и инновации в образовании: аргументы «за» и «против». *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного ун-ту імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка*, 4.
4. Михайлова, Н.В. (2012) *Электронная обучающая среда Moodle как средство организации асинхронной самостоятельной работы студентов вуза*. (Автореферат кандидатской диссертации). Оренбург.
5. Галецький, С.М., & Галецька, Т.І. (2018) Основні переваги та недоліки електронного навчання (e-learning). *Наукові записки Серія: Педагогічні науки Випуск* 167.
6. Ставицька, І.В. (2015). Система Moodle як засіб підвищення ефективності викладання. *Сучасні підходи та інноваційні тенденції у викладанні іноземних мов*: матеріали Х Міжнародної науково-практичної конференції, 24 березня 2015 року. Київ, Україна. Здобуто з: <http://interconf.fl.kpi.ua/node/1290>